

Vytautas MAŽIULIS
Vilniaus universitetas

DAR DĖL UPĖVARDŽIO *Danė*

Apie šį upėvardį, mano nagrinėtą (žr. Blt XXXIV 93–98, toliau – VM), kelias pastabas išsakė dialektologas prof. Vytautas Vitkauskas (žr. LKK XLVI 187–189, toliau – VV).

Savaime aišku, VV yra teisus, kad mūsų vietovardžius, vadinasi, ir upėvardį *Danė* reikia nagrinėti ypač remiantis gyvosios liaudies kalbos duomenimis. Tačiau VV. be reikalo ignoruoja tai, kad tokiems nagrinėjimams būtini ir vietovardžių istorinės fiksacijos duomenys.

Iš tikrųjų VV straipsnyje ignoruojamas svarbus klausimas: kodėl XIII–XIV a. vokiečių Ordino dokumentuose (aišku, nelietuviškai rašytuose) yra *Dange* „Danė“ ir pan. (tik su raide -g-), bet, pvz., *Minia* „Minija“ (be raidės -g-)? Tai rodo, kad XIII–XIV a. buvo lie. (resp. kurš.) **Dangē* (ar **Dangā*). Ši **Dangē* virto į vok. **Danj^e* (rašomą *Dange*), bet ne į **Danj^e*; taip atsitiko dėl to, kad priebalsiai vok. *g* ir *j* pozicijoje po *n* nebuvo maišomi (t. y. *g* po *n* nevirto į *j*), žr. Žirmunskij Nemeckaja dialektologija, 290tt.; VM 95; plg. Vanagas LKK III 319. Iš lyties vok. **Danj^e* (rašomos *Dange*) atsirado perdirbinys lie. dial. *Dàņe* ≈ lie. liter. *Dānė*.

Pastaba. Kuršaičio lytis *Dañgē* „Danė“, kurią esu laikęs senovine (VM 96), yra veikiausiai ne senvinė (žr. ir VV 188, bet nepaaiškinama jos kilmė), o paties Kuršaičio perdirbinys iš lyties vok. *Danj^e* „Danė“ (rašomos *Dange*).

Apie tai, kas anksčiau trumpai išdėstyta, plačiau žr. VM 93–98, į kurio teiginius VV straipsnyje, deja, labai menkai gilintasi.